

Az erdészet technikus jellegéről II.

Írta: Kaán Károly, magyar királyi főerdész

Természetes az is, hogy ez a körülmény a jelzett technikai elméletek s a tisztán erdészeti tudományok előadása mellett nem szoríthatja háttérbe a szükség szerint részletes vagy encyclopedikus tárgyalását azon közgazdasági kérdéseknek, melyeket az erdőgazdának ismernie kell, hogy jól oldja meg a neki jutott fontos szerepet a nemzet háztartásában.

Előadják például a karlsruhei technikai főiskola erdész hallgatóinak is a nemzetgazdaságtant, a pénzügytant, az agrárpolitikát, az alkotmánytant, a közigazgatást, a polgári jogot, az ipari és szociális, az erdőgazdasági és vadászati törvényeket, az erdőgazdasági politikát stb.

E legutóbbi, melyet a német *Forstpolitik* néven jelöl meg, fölülte fontos anyaggyűjtemény arra, hogy az erdőgazdaság szolgálatába szegődni kívánó fiatal nemzedék már az elméletek tanulásánál meg ismerje azt a kiváló szerepet, mely az erdőgazdának a nemzet háztartásában jutott. Hogy megtanulja azon aktuális közgazdasági kérdéseket, melyeket az erdőgazdának szakmája okszerű művelésében ismernie kell, hogy hazája felvirágoztatásában, a közjónak emelésében erejéhez és munkaköréhez képest öntudattal vehesse ki a maga részét.

Fel kell itt említenem – bár nem egészen a tárgyhoz tartozó – hogy az egyes országok erdőgazdasági adminisztrációjának beható ismertetése, ép így az adminisztratív teendők részletes taglalása (*Verwaltungslehre*), az erdőgazdaság természetének megfelelő könyvelési eljárások ismertetése stb. szintén a tanterv keretébe tartoznak.

Világos tehát, hogy minden irányban gondoskodás történik arra nézve, hogy a főiskolán az erdészet hallgatói az erdőgazdaság, valamint az ország viszonyai szerint ismerjék meg és sajátítsák el a részükre kötelezően előírt tudományokat.

Kiemelem itt, mint a felsőbb szakoktatás helyes alapját, hogy az ország viszonyai szerint történik az elméleti tanítás. Hangsúlyozni kívánom azonban itt is, hogy egy ország általános közgazdasági fejlettségének foka egyedül nem lehet iránymutató minden esetben arra nézve, vajon a felsőbb erdészeti szakoktatás a tudományegyetem keretébe soroztassék-e?

A kontinens nem egy részén ugyanis a technikai kérdéseknek olyan láncolata kapcsolatos az erdőgazdasággal, melyektől az talán soha, vagy csak hosszú századok tevékenysége után lesz különválasztható.

Schweiz erdőgazdái pl. a zürichi műegyetemen nyerik kiképeztetésüket. A lavinakötéseknek, a vadpatak-szabályozásoknak, a vízmosságok és földcsuszamlások beépítésének beláthatatlan időre terjedő és meg-megújuló műszaki munkálatai, a talajjavító eljárások, a faanyagtermés kihozásának technikai tudást igénylő nehézségei stb. műszaki megoldást igényelnek, melyre ők hivatottak.

A zürichi műegyetem erdészeti szakosztálya hallgatóit ilyen értelemben is képezi ki, s oly erdészeket nevel, kik a szorosabb értelemben vett erdőgazdasági tudományok mellett a tőlük elvárt technikai tudás magaslatán állanak.

Ha szólhatok ezúttal is azokról a munkálatokról, amiket Schweizban ily irányban láthattam, azt csak a bámulat és

elismerés hangján, s annak határozott nyilvánításával tehetem, hogy Schweiz erdőgazdáinak nevelésében eltalálta azt az irányt, mely az ország és az erdőgazdaság legfőbb érdekeit szolgálni és az ottani különleges viszonyokat kielégíteni van hivatva.

Az osztrák örökös tartományok felsőbb erdészeti szakoktatásának kérdése, mint tudjuk a *Hochschule für Forst- und Bodencultur* intézményében, tehát egy, a mezőgazdasággal kapcsolatos főiskola létesítésében talált megoldást. A kérdés ily alapon való eldöntése indokolt és helyes volt-e, megkísérlem kideríteni!

Schweiz után az osztrák örökös tartományok azok, a melyek az erdőgazdasági kérdések sokfélesége mellett a nagyszabású technikai munkák egész sorozatának megoldását teszik kívánatossá. A vízmosságok és földcsuszamlások beépítése, a vadpatakok szabályozása, a lavinakötések stb. nagy és költséges munkálatokat igényelnek, melyek a nyolczvanas évek óta már több ízben megújult árvizek miatt fokozott mértékben folynak és számos milliókat emésztettek fel.

Az osztrák örökös tartományok államerdészetének ily célból szervezett öt műszaki osztálya (*Forsttechnische Abtheilung*) sok kirendeltségével (*Expositur*) nagyszámú

erdőgazdasági tisztviselőnek ad állandóan és mondhatnók majdnem tisztán technikai foglalkozást.

A vízen való faanyagszállításra szolgáló eszközöknek majdnem teljes beszüntetésével a törvényhozásilag biztosított állami beruházási kölcsönből 5.978,340 korona jutott a kincstári erdőknek oly céllal, hogy e költségen szárazföldi utakkal feltámassanak.

A bukovinai görögkeleti hitalapok államilag kezelt erdőbirtokán pedig a szárazföldi szállító eszközök kiépítésére az alapok vagyonából 4.928,440 koronát utalványoztak. Az így közel 12 millió koronára rugó beruházás oly technikai munkálatok kivételét hozta dűlőre, melyekről csak az elragadtatás és elismerés hangján szólhat a szakember.

Ha mindezekhez még az osztrák örökös tartományok erdőgazdaságának határbiztosításával, ép így üzem és hozamszabályozásával járó minden évi műszaki munkálatait vesszük számba, nem szorul további bizonyításra azon állításom, hogy az osztrák erdőgazdák nagy részének első rangú teendőit a technikai munka képezi.

E nagyszabású és közgazdaságilag is fontos tervek megoldásának kérdése miatt 1897-ben éppen Bécsben jártam-ban képezte az osztrák földművelési minisztérium megfontolásának tárgyát, hogy az erdőgazdasági szállító eszközök ügyeinek ellátására külön technikai osztályt alakítsanak-e a minisztériumban?

A sok oldalú műszaki munkálatok szép eredményeiből következően elmondhatjuk, hogy a bécsi Hochschule kitűnő erőket nevel a fenn megírt műszaki kérdések megoldására. E főiskola, mely bár közös a mezőgazdasági ággal címében, s egy-más előkészítő tárgynak előadásában, s azzal egy épületben is foglal helyet, az oktatásban mégis annyira külön vált, hogy minden ízében erdőgazdasági jellegét úgy, mint technikus mivoltát is, teljes mértékben megővta.

Hazai viszonyainkat nem szükséges részletesebben ecsetelnem. A birtokviszonyok rendezése, az üzem- és hozamszabályozási munkálatok, szállító eszközeink építése és fenntartása, az erdőgazdasági talajt javító, a földesuszamlásokat akadályozó és vízmosságokat beépítő s erdei patakokat és folyókat szabályozó munkálataink, a magas építkezések stb. mind technikai ismereteket tételeznek fel.

A Magyar Mérnök- és Építész Egylet a hazai erdőzet technikai munkásságát méltányolta, midőn a műszaki cím- és joggyakorlat szabályozására vonatkozó törvénytervezet múlt évi tárgyalásánál az erdőmérnöki cím használatának rendezésére is kiterjeszkedett, s az Országos Erdészeti Egyesület ez irányú közbenjárását szívesen fogadta.

Országos Erdészeti Egyesületünk ebből kifolyólag csak a legutóbb írt fel a földművelésügyi miniszter úrhoz, a magyar erdőzet érdekeinek leghivatottabb és érdemekben gazdag őréhez, az erdőzeti államvizsgái oklevél szövegének oly irányú megváltoztatását kérve, melynek folytán minden államvizsgázott szakember jogot nyerjen arra, hogy az okleveles erdőmérnöki címet viselhesse.

Szóval megindult minden irányban a mozgalom, hogy az erdőzet műszaki voltának kifejezés adassék. Így azután természetszerűen kívánatosnak mutatkozik az is, hogy felsőbb erdőzeti szak oktatásunk e technikai szempontoknak, valamint az egyéb, régóta jelentkező kívánalmaknak megfelelően, s hazai viszonyaink szemmel tartása mellett reformáltassék.

Biztos alapja lesz mindennek országgyűlésünk olyan elhatározása, mely törvényerőre emeli a műszaki cím- és joggyakorlat szabályozására vonatkozó azt a fentebb említett javaslatot, melyet a Magyar Mérnök- és Építész Egylet, Országos Erdészeti Egyesületünk közbenjárásával szerkesztett, s a mely megfelelő helyet biztosít az erdőzetnek a műszaki kar keretében.

Mindennek bekövetkeztével azonban korántsem állunk annak kényszere alatt, hogy mi egy parányit is megtagadjunk erdősz mivoltunkból; sőt éppen e fordulat legyen úttörője annak, hogy a jó ügy érdekében eddig végzett munkakeretünkön kívül magunknak biztosítsuk mindama technikai kérdések megóvását, melyek az erdőgazdasággal kapcsolatosak, a melyeknek mélyébe, mert erdőzeti természetűek, éppen mi láthatunk legjobban, s a melyek végrehajtása eddig, s éppen hazánkban nem egyszer elmaradt vagy több esetben nem az erdőzeti kar munkakörébe tartozott.

Ezt én fölötte kívánatosnak látom, s tőle a magyar erdőzet közgazdasági tevékenységének fokozottabb elismerését, de sikereit is remélem. Hiszem egyben, hogy a szorosabb értelemben vett erdőzeti tudományok mellett, a velük szervi összefüggésben levő technikai ismereteink ilyen érvényre juttatása a magyar erdőzeti kar, de főleg a magánosokat szolgáló kartársak helyzetének előnyös előmozdítását is maga után vonja.

Remélem ezt az utóbbiakra nézve, ha a kenyeret adó uradalmak olyan technikai természetű, s nem egyszer elhanyagolt kérdésekben is igénybe veszik majd szolgálataikat, milyeneknél ők eddig nem az ismeretek hiánya, de a nagyon határozatlan erdősz fogalom révén, a laikus felfogással képzelt szűkkörű tudás, vagy előítélet folytán akárhányszor nem érvényesülhettek. Kifejezésre jut és méltó szerepre talál

tehát a „technikai jelleg”, melyet e cikkelyemben körvonalazni és megindokolni kívántam; s előtérbe lép annak jogosultsága, hogy a nemzet közgazdaságának sok oldalról hangoztatott fejlesztése érdekében műszaki mivoltunk elismerése egyben a mi térfoglalásunkkal is járjon.

Érdemesíti erre a magyar erdőzeti kart eddigi sokoldalú sikerdús működése, képesíti annyiszor kipróbált szakismerete. El fog dőlni ekként a balhit és kifejezésre jut a karnak nemcsak technikai tudása, de társadalmi nívója is. A felsőbb erdőzeti szakoktatásnak már úgy is megérett reformkérdése, a hatalmas fejlődés útján levő magyar erdőgazdaság, s ekként közgazdaságunk egyik elsőrendű ága érdekében azután bármikor biztos és maradandó értékű alapon lesz ekként megoldható, ahogy az 1896. évi országgyűlésünkön oly jelesen kifejtve lett.

Forrás: *Erdészeti Lapok*, 1901. október

